PROSTO Підтримка доступності послуг в Україні

ОПЕРАТИВНИЙ ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ЦНАП В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

КВІТЕНЬ 2022 р.

Швеція Sverige
Swedish Association of Local Authorities and Regions
Міністерство цифрової трансформації України
Міністерство розвитку громад та територій України

Проєкт PROSTO «Підтримка доступності послуг в Україні» працює, щоби посилити спроможність місцевих органів влади надавати якісні послуги мешканцям громад.

Проєкт фінансується Урядом Швеції. Зміст цієї публікації не обов'язково відображає погляди донорів.

Швеція Sverige
Swedish Association of Local Authorities and Regions
Міністерство цифрової трансформації України
Міністерство розвитку громад та територій України

МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ

Оперативний гендерний аналіз діяльності ЦНАПів в умовах війни, яку росія розв'язала проти України, проведено з метою виявлення впливу війни на надання адміністративних послуг громадами з гендерної перспективи, з особливим акцентом на вразливих групах, а також для того, щоб визначити необхідну підтримку для громад щодо посилення гендерно чутливого реагування при наданні послуг.

Основні методи збору інформації - інтерв'ю з керівництвом 5 обраних ЦНАПів Закарпатської, Одеської, Черкаської, Дніпропетровської та Сумської областей; результати моніторингу діяльності 140 ЦНАПів з 23 областей України. Дизайн інтерв'ю розроблено на основі методики гендерного аналізу «4R», з доповненням питаннями безпеки.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ

Кількісне співвідношення жінок і чоловіків, які працюють у ЦНАПах, є переважно незбалансованим – з превалюванням жінок, як в цілому, так і на виконавських позиціях.

Працівниці/-ки ЦНАПів через уповільнення роботи спеціалізованих програм з початком війни, стикнулись з необхідністю вводити дані в електронні системи у вечірній та нічний час, коли ці системи працюють швидше. Поява вечірньої/нічної зміни роботи, прийом клієнтів/-ок у вихідні дні в більшій мірі вплинули на працівниць-жінок, оскільки в ці години/дні від них традиційно очікують виконання домашніх обов'язків.

Серед осіб, й зокрема тих, які знаходяться у вразливій ситуації, які звертаються за послугами ЦНАПу, стабільно більше жінок. Найбільш затребуваними в жінок є адміністративні послуги, що дають можливість отримувати соціальні послуги (матеріальна допомога, субсидії), в той час як у чоловіків це послуги з оформлення транспортних засобів, інвалідності. Водночас, ЦНАПи переважно не збирають статистики, дезагрегованої за ознакою статі, що не дозволяє однозначно підтвердити ці висновки.

Розділення сімей під час внутрішнього переміщення практично не позначилось на їх доступі до адміністративних послуг, у тому числі завдяки співпраці ЦНАПів з іншими дотичними службами.

Частина ЦНАПів під час війни стали центрами надання гуманітарної допомоги. Керівний склад цих центрів є переважно гендерно незбалансованим. Набори гуманітарної допомоги часом формують під впливом гендерних стереотипів. Відносно обмежений доступ до гуманітарної допомоги має місцеве населення, хоча й ставиться до цього з розумінням. ЦНАПи, намагаючись забезпечити рівний доступ до гуманітарної допомоги, використовують різні стратегії: поінформування через різні канали інформації, поширення допомоги через старостати, доставку допомоги цільовій групі. Гендерні стереотипи продовжують впливати на забезпечення доступності гуманітарної допомоги та послуг ЦНАПів.

Звернення до ЦНАПу для вирішення безпекових питань в основному сприймаються як не релевантні. Роль ЦНАПів у протидії гендерно зумовленому насильству оцінюється як «мала».

ЦНАПи почали займатись поширенням інформації про супутні послуги для осіб, що постраждали від війни, зокрема – про можливості для ВПО, для тих, хто втратили роботу.

Ідентифіковані потреби та пріоритети жінок, чоловіків, дівчат та хлопців у діяльності ЦНАПів включають: встановлення гнучких черг для отримання послуг ЦНАП/гуманітарної допомоги для всіх груп населення – як переміщеного, так і місцевого, забезпечення дистанційних форм отримання послуг, адекватні часові витрати на отримання послуг ЦНАП.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ АНАЛІЗУ

Належний рівень роботи ЦНАПів в умовах війни досягається завдяки посиленій мобілізації людського ресурсу ЦНАПів.

Проблеми, виявлені в ході аналізу, зачіпали, в основному, інтереси жінок та погіршували їх становище. Причому це стосувалось як жінок-співробітниць ЦНАПу, так і отримувачок послуг, оскільки на жінок покладається відповідальність за сімейні обов'язки та за отримання послуг у ЦНАПах. Такі гендерні стереотипи виявились поширеними і серед жінок, і серед чоловіків.

ЦНАПи, як осередки масового відвідування різними групами людей (за наявних ресурсів), могли б у більшій мірі займатись інформаційною діяльністю. Так, підвищення обізнаності відвідувачів/-ок, наприклад, з питань гендерної рівності, сприятиме подоланню гендерних стереотипів.

МОЖЛИВІ НАПРЯМКИ ДОКЛАДАННЯ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ЦНАПІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕНОГО ГЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ

- Постійний збір даних, дезагрегованих за ознакою статі;
- Організація і дотримання гендерно чутливих умов праці для штату ЦНАПу з сімейними обов'язками;
- Забезпечення рівної фізичної, економічної, інформаційної доступності та соціокультурної прийнятності послуг ЦНАПу для різних груп населення – через врахування особливостей сполучення населених пунктів громади з центральною садибою, організацію інтернет- чи телефонного запису в чергу, надання супутніх послуг ЦНАПу, як-от ксерокопіювання документів/інструкцій, застосування каналів комунікації, які дозволяють охопити всі верстви населення (друковані, телефонні, інтернет-повідомлення), виїзні консультації у місця компактного поселення груп людей, які перебувають у вразливій ситуації, з'ясування бар'єрів доступності, які визначає представництво саме цих груп;
- Вивчення штатом ЦНАПу своєї ролі в питаннях, пов'язаних із захистом/небезпекою для осіб, які звертаються за послугами ЦНАПу;
- Запровадження у ЦНАПах оцінки ризиків потрапляння в ситуацію торгівлі людьми (зокрема, сексуального рабства), гендерно зумовленого насильства, особливо щодо жінок та неповнолітніх (зокрема тих, хто подорожує без законного опікуна);
- Постійне підвищення кваліфікації штату ЦНАПу в питаннях гендерної рівності.

Реалізація вище зазначених кроків ЦНАПом означає дотримання принципів гендерної рівності при наданні адміністративних послуг, що підвищує їх ефективність.

Посилання на повний текст дослідження: https://bit.ly/38eALqR

Швеція Sverige
Swedish Association of Local Authorities and Regions
Міністерство цифрової трансформації України
Міністерство розвитку громад та територій України